

ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

Управління державним боргом - це сукупність заходів держави з виплати відсоткових доходів кредиторам і погашення позик, зміни умов уже випущених позик, визначення умов і випуску нових позик. Під час управління державним боргом, передусім зовнішнім, треба шукати варіанти, які б мінімізували втрати для держави і населення [1].

Метою управління державним боргом є досягнення стабільного економічного розвитку, забезпечення необхідних темпів приросту ВВП та повної зайнятості, стримування інфляційних процесів, забезпечення фінансування соціальних програм, формування достатніх обсягів кредитних ресурсів для розвитку підприємницької діяльності, залучення необхідних обсягів (і відповідної структури) іноземних інвестицій.

Основними методами управління державним боргом є:

- конверсія;
- рефінансування;
- уніфікація;
- обмін облігацій за регресивним співвідношенням;
- відстрочення погашення;
- анулювання позики.

Управління державним боргом здійснюється при тісній взаємодії і співпраці різних міністерств та відомств, які несуть відповідальність за розробку та реалізацію ефективної боргової стратегії держави. В управлінні державним боргом України беруть участь: Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Національний банк України, Державна казначейська служба України. Державне управління залученням коштів, як правило, здійснюється в контексті бюджетного процесу, де законодавчо встановлюються граничні розміри боргу і державні гарантії його повернення. Мета політики управління боргом — одержати найвищий ефект від фінансування за рахунок запозичених коштів та уникнути макроекономічних труднощів і проблем платіжного балансу в майбутньому.

Головними причинами виникнення державного боргу є :

- хронічний дефіцит державного бюджету;
- перевищення темпів зростання державних видатків над темпами зростання державних доходів;
- розширення економічної функції держави;
- залучення коштів нерезидентів з метою підтримки стабільності національної валюти.

Зміни показників державного та гарантованого державою боргу України впродовж 2012-2016 рр. свідчать що в Україні на кінець 2016 року плановане боргове навантаження складає 86,0 % ВВП, тобто воно вдвічі перевищує оцінку економічно обґрунтованого критичного боргового навантаження для української економіки [2;3].

Контроль за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом, регламентується постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом” від 01.08.2012 № 815 [4].

Ефективне управління державним боргом включає: мобілізацію коштів з метою забезпечення фінансування програм, не покритих іншими (крім пов'язаних з державним боргом) джерелами; організацію раціонального використання мобілізованих ресурсів; погашення одержаних в борг коштів за умовами і строками; обслуговування державного боргу у розмірах і структурі, узгоджених з кредиторами.

Таким чином, в умовах сьогодення система управління ризиками державного боргу має бути істотно посилена. Невід'ємним елементом системи управління ризиками у сфері державного боргу мають бути аналіз і моніторинг макроекономічних ризиків, які впливають на стан державних фінансів і боргову спроможність уряду. Можна запропонувати такі заходи: здійснити операцію зі зворотного викупу облігацій після проведення реструктуризації, активізувати структурні реформи у секторі загальнодержавного управління, посилити взаємодію України з іншими міжнародними фінансовими інститутами та урядами країн для формування потоку іноземних інвестицій. Борговий фактор є визначальним у процесі реструктуризації видатків бюджету та врівноваження платіжного балансу України.

Список використаної літератури:

1. Прутська О.О., Гарбар Ж.В., Губанова Л.І. Управління державним боргом: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 216 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg>
4. Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом: постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 № 815 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zako.n0.rada.gov.ua/laws/show/815-2012-%D0%BF/print136067305106042>